

Innst. S. nr. 322

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra helse- og omsorgskomiteen

Dokument nr. 8:80 (2008–2009)

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Åse Gunhild Woie Duesund, Hans Olav Syversen, Laila Dāvøy og May-Helen Molvær Grimstad om endring av alkoholloven slik at servering av alkohol ikke kan skje etter kl. 02.00, strengere sanksjoner for brudd på alkoholloven og større vektlegging av politiets råd

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Det fremmes i dokumentet følgende forslag:

I

Stortinget ber Regjeringen om snarest å fremme forslag om endring av alkohollovens ytre ramme for servering av alkohol fra kl. 03.00 til kl. 02.00.

II

Stortinget ber Regjeringen om snarest å fremme forslag om endring av alkoholloven som innebærer flere og bedre kontroller og strengere sanksjoner mot brudd på alkoholloven, særlig når det gjelder over-skenking og aldersgrenser.

III

Stortinget ber Regjeringen om snarest å fremme forslag om endring av alkoholloven som innebærer en sterkere vektlegging av politiets råd om motvir-king av vold og kriminalitet.

IV

Stortinget ber Regjeringen om å vurdere å gjen-nomføre prosjekter etter inspirasjon fra STAD-prosjektet i Stockholm, som innebærer samarbeid med salgsnæringen om opplæring av personale i alkohol-loven og konflikthåndtering, kombinert med flere kontroller av salgs- og serveringsstedene."

Forslagsstillerne viser til at flere studier har vist at alkohol er involvert i 60–70 prosent av alle volds-tilfeller, og at når skjenketidene økes, økes voldsbru-ken. Det vises også til erfaringer fra Island, Storbri-tannia og Sverige som viser sammenheng mellom liberalisering av skjenketider og økt voldsbruk.

Forslagsstillerne påpeker at det i Norge denne stortingsperioden har vært en utvikling i retning av at alkoholservering avsluttes tidligere enn før. Det gis eksempler på at dette har medført mindre voldsbruk.

Forslagsstillerne viser til at dagens lovverk er et rammelovverk. Skjenketidene for alkoholservering har en ytre ramme til kl. 03.00, men alkohollovens hovedbestemmelse er til kl. 01.00.

Forslagsstillerne mener for det første at alkohol-lovens ytre ramme bør endres fra kl. 03.00 til kl. 02.00. For det andre ønsker forlagsstillerne sterkere sanksjoner mot skjenkesteder som bryter bestemmel-sene i alkoholloven. For det tredje mener de at lov-verket må sikre at de råd politiet gir i denne type saker, får den oppmerksomhet de fortjener. For det fjerde mener forlagsstillerne at det bør vurderes å etablere et prosjekt lik STAD-prosjektet i Stockholm som innebærer samarbeid med salgs- og skjenkenæ-ringen om opplæring av personale i alkoholloven og konflikthåndtering, kombinert med flere kontroller av salgs- og serveringsstedene.

Komiteens MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Jan Bøhler, Sonja Mandt-Bartholsen, Gunn Olsen og Dag Ole Teigen, fra Høyre, Inge Lønning og Sonja Irene Sjøli, fra Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo, fra Kristelig Folkeparti, Laila Dāvøy, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, og fra Venstre, Gunvald Ludvigsen, er enig med forslagsstillerne i at det er viktig å se på sammenhengen mellom vold og utrygghet og alkoholforbruk, og særlig skjenking på utestedene. Det er en sentral helsepolitisk oppgave å forebygge vold og helseskader ved å redusere alkoholforbruket i befolkningen. Den enkeltes frihet bør ikke gå på bekostning av andres trygghet, og man må se innstramminger i skjenkereglene i lys av dette. Flertallet merker seg at representantforslaget viser til at flere studier tyder på at når skjenketidene økes, får vi mer vold – og omvendt.

Flertallet mener også forslagsstillerne gir en nyttig framstilling av skjenkepolitiske erfaringer i inn- og utland, og slutter seg til at politiets anbefalinger må tillegges større vekt. Det bør ikke være slik at kommunene ensidig kan gjøre beslutninger som låser opp betydelige statlige politiresurser nattetid i helgene, uten en gjensidig prosess rundt dette. Politiet understreker at dette fører til at deres arbeid mot annen kriminalitet svekkes. Videre forteller rapporter fra legevakter og akuttmottak at det også her kreves ekstra ressursinnsats i helgene når det oppstår mange personskader i forbindelse med alkohol og vold.

Flertallet ser det som en naturlig del av en forebyggende strategi å vurdere sterkere sanksjoner mot skjenkesteder som bryter bestemmelsene i alkoholoven. Det gjelder både lengden på inndragingsperiodene, muligheten for å stenge på stedet ved åpenbare lovbrudd som skjenking av mindreårige, og hvordan man kan hindre at sanksjoner omgås ved stadige eierskifter. Videre bør det utvikles prosjekter mellom kommunene, politiet, ligningsmyndighetene og Mattilsynet for å bygge opp et bredere samarbeid om å fremme ryddige forhold innen restaurantbransjen.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Venstre, ser positivt på begrunnelsen og intensjonen i representantforslaget og ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget i forbindelse med den varslede forebyggingsmeldingen med et opplegg til hvordan det kan følges opp.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen,

Vigdis Giltun og lederen Harald T. Nesvik, støtter ikke forslag I og III, men har forståelse for forslag II og IV om flere og bedre kontroller når det gjelder overskjenking og aldersgrenser. Disse medlemmer understreker imidlertid at dette er en kommunal oppgave hvor hvert enkelt kommunestyre må ta sitt ansvar seriøst, og vil på denne bakgrunn også stemme mot forslag II, men for forslag IV.

Disse medlemmer viser til at det er viktig å se alkoholpolitikk i en sammenheng, og at det derfor blir galt og direkte misvisende å hevde at det er servering av alkohol ved utesteder som er den vesentligste årsaken til økt vold i samfunnet. Forskning viser at 80 prosent av all konsumert alkohol i Norge foregår i de tusen hjem, og ikke fra skjenkesteder. Disse medlemmer viser til at tilbakemeldingene om hva som er den mest hensiktsmessige åpningstid ved skjenkesteder er veldig nyanserte og forskjellige. Politiet mener ulikt, avhengig av hvor i landet man er, og hvilken skjenkepolitikk man lokalt har. Politiet i Norge er og har vært i en bemanningssituasjon hvor for lave økonomiske overføringer over tid har medført at det ikke er i stand til å prioritere sin kamp mot vold og organisert kriminalitet på en god nok måte. Det å legge skylden på skjenketider og alkoholkonsument for denne mangelen av tilstedeværende politi, faller, slik disse medlemmer ser det, på sin egen urimelighet.

Disse medlemmer mener at det å ha et felles klokkeslett for stenging er en større risiko, med fare for folkeansamlinger og tumulter, enn at skjenkestedene selv kan bestemme skjenkestopp innenfor de rammer Stortinget og kommunene har bestemt. Disse medlemmer viser til at det ikke er mange årene siden Stortinget vedtok innskjerping i de ytre rammene for skjenketider fra kl. 04.00 til kl. 03.00 uten at dette har hjulpet på utagerende vold i byene. Det er også verdt å merke seg at i de kommuner som har bestemt en tidlig skjenkestopp, fortsetter gjerne festlighetene i mange hjem, rekkehus og blokker med de bekymringer dette måtte gi.

Disse medlemmer vil særlig peke på at vi i Norge har en tradisjon for at kommunene av Stortinget har blitt overført stor grad av lokaldemokrati gjennom alkoholpolitikken. En innskrenking av skjenketiden fra eksisterende tidspunkt kl. 03.00 (ytte rammer, hovedbestemmelsen er til kl. 01.00) til at skjenking av alkohol skal bli forbudt etter kl. 02.00, vil ikke bare være innskrenkende for lokaldemokratiet, det vil også distansere Norge fra hva som er gjennomført alkoholpolitikk i våre naboland i Norden og EU.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre deler forslagsstillerens intensjon om å begrense alkoholrela-

terte skader. Slik disse medlemmer ser det, er det nødvendig å legge vekt på helse- og sosialpolitiske hensyn samt hensynet til å begrense vold og kriminalitet i alkoholpolitiske spørsmål. Disse medlemmer mener at konkrete vurderinger av åpnings- og skjenketider bør foretas av folkevalgte i kommunene som kjenner sitt nærmiljø. Det vises til undersøkelser som refereres i forslaget, der det fremgår at 21 av 50 kommuner har valgt å redusere skjenketidene, mens bare én av disse kommunene vurderte utvidet skjenketid. Disse medlemmer vil ikke gå inn for å begrense det kommunale selvstyret på dette området, slik forslag I og II innebærer.

Disse medlemmer deler forslagsstillernes vurdering om at det er avgjørende å sikre god kontroll med alkohollovens bestemmelser om aldersgrenser og overskjenking. Slik disse medlemmer ser det, må kontroll og sanksjoner ivaretas av kommunene i henhold til alkoholloven § 1-9. Disse medlemmer støtter derfor ikke forslag III om statlige regler for dette.

Disse medlemmer er imidlertid positive til samarbeidsprosjekt som STAD i Stockholm, der salgsnæringen samarbeider med myndighetene om håndheving av alkohollovens bestemmelser. Disse medlemmer har merket seg at prosjektet har bidratt til redusert salg og skjenking av mindreårige, redusert skjenking av berusede personer og færre tilfeller av vold. På denne bakgrunn støtter disse medlemmer forslag IV.

Komiteen fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen samarbeide med kommunene om å gjennomføre prosjekter etter inspirasjon fra STAD-prosjektet i Stockholm, som innebærer samarbeid med salgsnæringen om opplæring av personale i alkoholloven og konflikthåndtering, kombinert med flere kontroller av salgs- og serveringsstedene."

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil vise til sammenhengen mellom økte skjenketider og økt voldsbruk, og erfaringer fra Island, Storbritannia og Sverige. Dette medlem fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om snarest å fremme forslag om endringer av alkohollovens ytre ramme for servering av alkohol fra kl. 03.00 til kl. 02.00."

"Stortinget ber Regjeringen om å fremme forslag om endring av alkoholloven som innebærer flere og bedre kontroller og strengere sanksjoner mot brudd på alkoholloven, særlig når det gjelder overskjenking og aldersgrenser."

"Stortinget ber Regjeringen om snarest å fremme forslag om endring av alkoholloven som innebærer sterkere vektlegging av politiets råd om motvirking av vold og kriminalitet."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen om snarest å fremme forslag om endringer av alkohollovens ytre ramme for servering av alkohol fra kl. 03.00 til kl. 02.00.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen om å fremme forslag om endring av alkoholloven som innebærer flere og bedre kontroller og strengere sanksjoner mot brudd på alkoholloven, særlig når det gjelder overskjenking og aldersgrenser.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen om snarest å fremme forslag om endring av alkoholloven som innebærer sterkere vektlegging av politiets råd om motvirking av vold og kriminalitet.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen viser til representantforslaget og merknadene og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget ber Regjeringen samarbeide med kommunene om å gjennomføre prosjekter etter inspirasjon fra STAD-prosjektet i Stockholm, som innebærer samarbeid med salgsnæringen om opplæring av personale i alkoholloven og konflikthåndtering, kombinert med flere kontroller av salgs- og serveringsstedene.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 9. juni 2009

Harald T. Nesvik

leder

Jan Böhler

ordfører

